of 269 m^2 was excavated. A cultural layer undisturbed by ploughing survives only in the 34 storage and cooking pits that have been found. The majority of the finds are ceramic pot sherds with rough surfaces. This is the first time in excavating this settlement that they have succeeded in reconstructing the pots and establishing their size (Figs. 1–2). Their height is from 12–13 cm to 18–19 cm, the diameter of the bottom 10–12 cm, and of the mouth 12–17 cm. The exterior of the pots is very rough and the pots have been fired at a low temperature. The pottery dates to the 6th–14th centuries. A blacksmith's forge and slag from iron casting were found but the remains of the furnace were not located. The remains of many domestic and wild animal bones were found in the pits.

KERNAVĖS VIRŠUTINIS MIESTAS

Rokas VENGALIS

Apie XIII–XIV a. Kernavės viršutinio miesto egzistavimą sužinota 1998 m. Tuomet eroduojančioje griovoje (140 m į R nuo Mindaugo sosto piliakalnio ir 180 m į ŠR nuo Lizdeikos piliakalnio) buvo aptikta keramikos, gyvulių kaulų ir kitų radinių, bei pradėti archeologiniai tyrinėjimai, vadovaujami D. Vaičiūnienės. Tyrinėjimai šioje vietoje vykdyti 1998–2001 m. (*ATL 1998 ir 1999 metais*, V., 2000, p. 131–134; *ATL 2000 metais*, V., 2002, p. 40–41; *ATL 2001 metais*, V., 2002, p. 59–60). Tyrimų metu aptiktas daugiau nei metro storio kultūrinis sluoksnis su XIII–XIV a. radiniais – keramika, metaliniais dirbiniais, taip pat puikiai išsilaikiusia organine medžiaga – medžio bei odos dirbiniais, tvorom, šuliniais. Tačiau kultūrinis sluoksnis išlikęs gana siaurame ruože – tik pačiame griovos dugne, abiejuose griovos kraštuose įžemis staigiai kyla į viršų, o tirtų plotų Š gale jis atsidengė iškart po dirvožemiu. 2005 m. G. Vėlius tyrinėjo plotą toje pačioje griovoje, 70 m į R nuo 1998–2001 m. tyrinėtų plotų (*ATL 2005 metais*, V., 2006, p. 43–46). Aptikta vieta, susijusi su juodąja metalurgija, tačiau situacija čia analogiška – kultūrinis sluoksnis išlikęs tik griovos dugne.

Minėta griova – Pajautos upelio ištakos – eina R–V kryptimi (1 pav.). Į P ir į Š nuo jos plyti laukai – šiuo metu tai pievos, kuriose ganomi gyvuliai, tačiau prieš kelis dešimtmečius jos dar buvo ariamos. Lauko P dalis, esanti šalia Lizdeikos piliakalnio, jau ne kartą tyrinėta. 1979 m. čia tyrinėjimus vykdė P. Kulikauskas ir A. Luchtanas – buvo aptikta grublėtos keramikos, šlako, židinių bei duobių pėdsakai, tačiau pats kultūrinis sluoksnis suardytas (*ATL 1978 ir 1979 metais*, V., 1980, p. 35–38). 2002 m., prieš atliekant drenažo darbus šioje vietoje tyrinėjimus vykdė D. Vaičiūnienė – paaiškėjo, kad vietomis kultūrinis sluoksnis yra išlikęs geriau, aptikta ne tik grublėtosios, bet ir žiestos, XIII–XIV a. datuojamos keramikos bei kitų radinių.

Tuo tarpu į Š nuo griovos esantis laukas iki šiol netyrinėtas. Už rezervato ribų esanti šio lauko dalis iki šiol yra ariama, tačiau arime aptinkamos tik pavienės smulkios keramikos šukelės, nepastebėta tamsesnių dėmių, perdegusių akmenų ar kitų ryškesnių kultūrinio sluoksnio pėdsakų. Kadangi ši vieta yra nuožulni bei nuolat ariama, čia susidariusios labai palankios sąlygos erozijai. Dėl šių

priežasčių manyta, kad kultūrinis sluoksnis šioje vietoje jau visiškai sunaikintas. Tačiau 2005 m. ties rezervato riba išarus gilesnę vagą, atsidengė juoda žeme užpildytos duobės, akmenimis grįstas židinys, žiestos keramikos šukės, bronziniai pakabučiai. Paaiškėjo, kad nors kultūrinis sluoksnis ir sunykęs, tačiau įžemio horizonte dar išlikusios duobės bei kiti objektai.

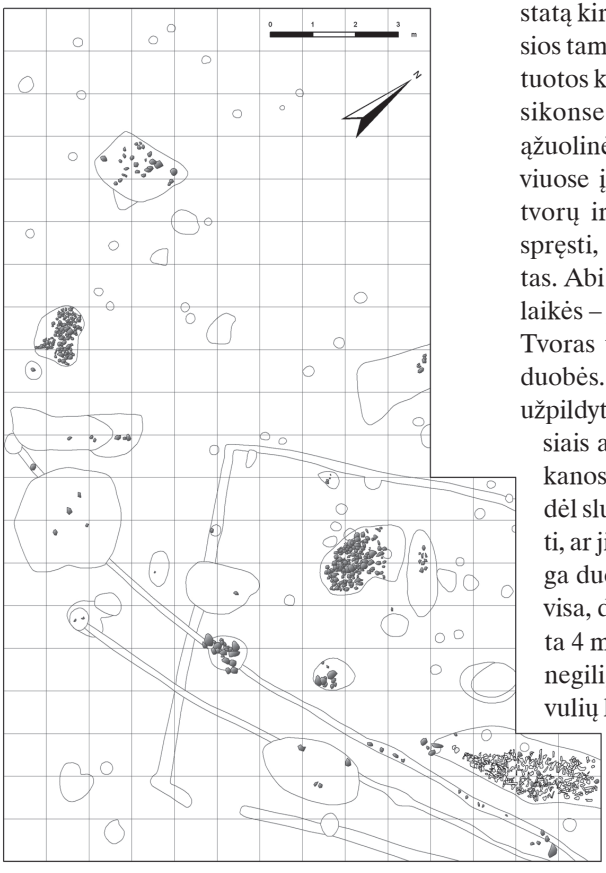
Šios archeologinės vertybės, saugomos kaip Lizdeikos piliakalnio papėdės gyvenvietė, teritorijos Š dalyje bei už jos ribų 2006 m. atlikti archeologiniai tyrinėjimai. Ištirta 15 plotų – iš viso 410 m^2.

Toje vietoje, kur 2005 m. buvo išarti XIII–XIV a. radiniai, buvo tirti plotai 1 ir 2. Plotas 1 buvo 224 m^2 dydžio, 10 m pločio bei 20 m ilgio, su 24 m^2 išpjova R kampe. Plotas orientuotas pagal rezervato ribą, ilgoji ašis pasukta 52° ŠV–PR kryptimi. Kultūrinis sluoksnis visame plote visiškai sunaikintas – iš karto po dirvožemiu atsidengė įžemis, kuriame išlikę įvairūs objektai (2 pav.). Dirvožemyje aptikta didžioji dalis plote rastų individualių dirbinių, taip pat nedidelis kiekis keramikos, gyvulių kaulų, šlako bei molio tinko. Chronologinis radinių intervalas – nuo XIII–XIV a. iki šių dienų. Aptikta itin daug vinių, butelių kamštelių, stiklo šukių ir kitų XX a. šiukšlių. Ploto 1 dirvožemyje iš viso aptikti 65 individualūs dirbiniai. Daugiausia tai įvairūs geležinių daiktų fragmentai, tačiau rasta nemažai ir įdomesnių radinių, iš kurių paminėtinas Jogailos portretinis denaras (3:1 pav.), Vaclovo IV Prahos grašis, paukščio formos

1 pav. Tyrinėtų plotų situacijos planas: 1 – seniau tyrinėtos perkasos, 2 – 2006 m. tyrinėtos perkasos, 3 – kultūros vertybių ribos, 4 – rezervato riba. *R. Vengalio brėž.*
Fig. 1. Situation plan of the excavated sections: 1 – previously excavated trenches, 2 – trenches excavated in 2006, 3 – cultural heritage boundaries, 4 – reservation boundary.

smeigtuko (?) galvutė (3:4 pav.), 2 arbaletiniai strėlių antgaliai, pasaginės segės daugiakampiais galais fragmentas. Keramikos dirvožemyje aptikta palyginti nedaug – 434 šukės (2355 g), visos labai smulkios, tik pavieniais atvejais pasitaikė didesnių nei 4–5 cm skersmens šukių. Didžioji aptiktos keramikos dalis būdinga XIII–XIV a., tačiau pasitaikė ir vėlyvesnių šukių, tarp jų ir glazūruotų žalia ar ruda glazūra. Kaip minėta, įžemio horizonte išryškėjo įvairūs objektai – ūkinės duobės, židiniai, stulpavietės, rentininės konstrukcijos pastato žymės, tvorų pėdsakai. Iš viso plote 1 užfiksuoti 77 objektai. Įdomiausi – pastato bei tvorų žymės. Pastato būta rentininio – įžemyje išlikę į smėlį įsispaudusių rąstų pėdsakai. Į perkasą tilpo ne visas pastatas, tik trys jo sienos. Norint užfiksuoti ketvirtąją sieną, buvo padaryta 2 m pločio išpjova, kuri vėliau pratęsta dar 2 m, tačiau sienos aptikti vis tiek nepavyko (gali būti, kad jos pėdsakai ir neišlikę). Pastato plotis – 8,6 m, ilgis – mažiausiai 9 m, taigi savo dydžiu jis smarkiai skiriasi nuo Pajautos slėnyje aptiktų XIII–XIV a. miesto pastatų, kurių ilgis ir plotis paprastai svyruoja nuo 4 iki 6 m, ir tik vienas dviejų patalpų pastatas buvo apie 10x4,5 m dydžio. Pastatą kirto dvi kiek lenktos įžemyje išryškėjusios tamsesnės žemės linijos, kurios interpretuotos kaip tvoros, nes vienoje jų aptiktas užsikonservaveęs statmenai įkastas skeltinės ąžuolinės lentos galas bei išilginiuose jų pjūviuose įžvelgiami atskirų lentų pėdsakai. Iš tvorų ir pastato susikirtimo vietos galima spręsti, kad tvoros yra vėlyvesnės nei pastatas. Abi jos taip pat greičiausiai yra nevienalaikės – jas skiria tik 0,6–1,3 m pločio tarpas. Tvoras taip pat kerta kelios dar vėlyvesnės duobės. Kiti įdomesni objektai – dvi duobės, užpildytos juoda anglinga žeme bei perdegusiais akmenimis – greičiausiai krosnių liekanos. Viena jų buvo pastato viduje, tačiau dėl sluoksnio suardymo sudėtinga nustatyti, ar ji ir pastatas vienalaikiai. Įdomi ir pailga duobė, aptikta šalia tvoros. Ji ištirta ne visa, dalis jos išeina už perkasos ribų. Ištirta 4 m ilgio, iki 1,25 m pločio dalis. Duobė negili, tačiau visa užpildyta stambiais gyvulių kaulais, tarp kurių pasitaikė pavienių

2 pav. Plote 1 atsidengę objektai.
R. Vengalio brėž.
Fig. 2. Plan of objects unearthed in section 1.

3 pav. Radiniai iš viršutinio Kernavės miesto: 1 – Jogailos moneta, 2 – aukso žaliava, 3 – žiedo dalis, 4 – smeigtuko galvutė, 5 – auskaras, 6 – vėrinio detalės. *R. Vengalio nuotr.*

Fig. 3. Finds from Upper Kernavė: 1 – Jogaila coin, 2 – a piece of gold scrap, 3 – part of a ring, 4 – a pin head, 5 – an earring, 6 – pieces of a necklace.

keramikos fragmentų, perdegusių akmenų, keli molio tinko bei šlako gabalėliai. Šį objektą galima interpretuoti kaip šalia tvoros buvusį šiukšlyną, kur mestos įvairios atliekos. Tai, kad įvairūs objektai kertasi vienas su kitu, leidžia teigti, kad čia išlikę kelių užstatymo horizontų pėdsakai. Tačiau šių užstatymų didelis laiko tarpas skirti neturėjo – objektuose aptikti kur kas siauresnio laikotarpio radiniai nei dirvožemyje. Objektų ir dirvožemio radiniai skiriasi dar ir tuo, kad objektuose aptikta labai nedaug individualių radinių (13), kur kas daugiau masinės medžiagos.

Įdomesni radiniai aptikti tik objekte 22 – netaisyklingo apskritimo formos 2,5 m skersmens, 0,6 m gylio duobėje. Joje greičiausiai buvo išmestas diržas – vienoje vietoje aptikta D formos sagtis, skirstiklis bei 3 bronzos stačiakampio formos apkalėliai iš bronzos skardos su odos liekanomis. Kitas įdomus radinys – toje pačioje duobėje aptikta aukso žaliava – sulankstyta auksinio apgalvio plokštelė, į kurią suvynioti dar du smulkūs aukso lašeliai (3:2 pav.). Keramika objektuose taip pat negausi – iš viso 304 šukės (2592 g). Kaip ir dirvožemyje objektuose neaptikta stambes-

nių fragmentų, nepasitaikė keramikos lizdų. Keramika būdinga XIII–XIV a. – visa žiesta, puodai buvę pūstais šonais, atlenktais pakraštėliais, ornamentuoti horizontaliomis linijomis bei bangelėmis. Kelios šukės ornamentuotos plačiausioje petelių vietoje horizontaliom linijom, sudarytom iš įstrižų įkartėlių. Gausiausiai ploto 1 objektuose aptikta gyvulių kaulų bei molio tinko su skeltinių lentų atspaudais.

Plotas 2 kastas 15 m į PR nuo ploto 1. Jis 10x10 m dydžio, orientuotas ta pačia kryptimi. Iš esmės situacija plote 2 labai panaši kaip ir plote 1, tik čia aptikta mažiau radinių bei objektų. Dirvožemyje aptikti 24 individualūs radiniai, kurių dauguma neaiškūs geležiniai bei bronzinai fragmentai. Įdomesni radiniai: balto metalo žiedas rombo formos galvute, ornamentuota duobutėmis, 2 žvangučiai bei trikampis plokščiai retušuotas titnaginis strėlės antgalis. Masinė medžiaga tokia pati kaip ir plote 1. Plote 2 aptikti tik 8 objektai – pastato bei tvoros pėdsakai, 3 duobės bei 3 stulpavietės. Pastato taip pat atidengtos tik trys sienos, jo plotis – 5,6 m, ilgis – mažiausiai 8,5 m. Abiejuose plotuose aptiktų pastatų kryptys sutampa. Šalia pastato rastos tvoros žymės taip pat analogiškos pirmajame plote aptiktoms tvoroms. Įdomesnių radinių aptikta *objektuose 82* ir *84*. *Objekte 82* aptiktos vėrinio detalės – 3 žvangučiai, 3 bronziniai kabučiai bei amuletas iš lokio ilties (3:6 pav.). Dalis šių daiktų apsilydę. *Objekte 84* aptiktas bronzinio žiedo pinta priekine dalimi fragmentas (3:3 pav.). Abiejuose šiuose objektuose taip pat gana gausiai aptikta keramikos, molio tinko bei gyvulių kaulų.

Plotas 3 kastas 30 m į PV nuo ploto 2. Jo dydis – 4x4 m, orientuotas ta pačia kryptimi. Šiame plote taip pat iš karto po dirvožemiu atsidengė įžemis, tik čia buvo ne smėlis, kaip anksčiau minėtuose plotuose, bet molis. Šiame plote neaptikta nė vieno objekto, dirvožemyje surastos vos 8 keramikos šukelės. Kitaip, nei kitur (kaip ir plote 14), čia aptikta nemažai geležies šlako – 46 vienetai (2177 g).

Plotas 4 kastas 60 m į ŠV nuo ploto 1, 15 m į R nuo gilios griovos, ribojančios tyrinėtą lauką iš V pusės. Jis orientuotas pagal griovos kryptį – perkasos ilgoji ašis beveik sutampa su Š–P kryptimi, ji pasisukusi 6° į ŠV. Plotas 2x10 m dydžio, kaip ir pirmuose dviejuose plotuose po dirvožemiu iš karto atsidengė įžemis su jame išryškėjusiais objektais – 10 stulpaviečių bei 4 didesnėmis duobėmis. Plote 4 aptikti 5 individualūs dirbiniai – 3 nenustatyti fragmentai, bronzinis žiedas užkeistais galais, praplatinta priekine dalimi, pagamintas iš paprasčiausios skardos, bei galąstuvas. Masinė medžiaga taip pat ne itin gausi – 72 keramikos šukės (497 g), keliasdešimt molio tinko gabalėlių, keletas gargažių bei gyvulių kaulų.

Plotas 5 kastas 20 m į Š nuo ploto 4. Jo dydis – 2x2 m, orientuotas kaip ir plotas 4. Šiame plote po dirvožemiu atsidengė 2 stulpavietės bei juodos žemės dėmė su gausiais degėsiais – greičiausiai laužavietės ar židinio liekanos. Plote (dirvožemyje ir duobėje) aptikta apie 60 žiestos keramikos fragmentų, tačiau visi jie labai smulkūs bei neišraiškingi, juos sunku priskirti kokiam nors laikotarpiui. Taip pat aptiktos 8 gargažėlės, 70 perdegusio molio gabalėlių bei nedidelis koklio fragmentas, padengtas žalia glazūra. Individualių radinių neaptikta. Nors datuojamos medžiagos šiame plote neaptikta, laužavietę, kaip ir kitų plotų medžiagą, galbūt galima datuoti XIII–XIV a.

Plotas 6 kastas 9 m į P ir 6 m į V nuo ploto 4, prie pat griovos šlaito. Jis – 2x2 m dydžio. Tyrinėjama vieta sutapo su vanden-

tiekio trasa, kurią ji kirto per vidurį Š–P kryptimi. Likusioje nesuardytoje ploto dalyje rastas iki 15 cm storio juodos žemės kultūrinis sluoksnis. Radinių aptikta labai negausiai – keliolika smulkių žiestos keramikos šukelių bei po kelis šlako bei molio tinko gabalėlius.

Plotas 7 matuotas 30 m į P nuo ploto 4. Jis – 2x2 m dydžio. Šis plotas iš aplinkinių išsiskyrė gyliu bei radinių gausa. Kituose plotuose įžemis pasiektas 20–50 cm gylyje, o šiame plote – tik 1,4 m gylyje. Dirvožemis čia buvo net 60–70 cm storio, po juo ėjo 40–55 cm storio šviesiai pilkas sąnašinis sluoksnis. 100–120 cm gylyje pasiektas apie 20 cm juodas kultūrinis sluoksnis, po kuriuo jau pasiektas įžemis – smėlis. Galbūt plotas sutapo su kadaise griovos link ėjusia išgrauža ar kokios kitos kilmės pagilėjimu, kuris šiuo metu užsipildęs žemėm ir iš aplinkos neišsiskiria. Radinių daug aptikta tiek dirvožemyje, tiek sąnašiniame, tiek kultūriniame sluoksnyje. Individualių radinių aptikta net 21. Tarp jų buvo bronzinis žvangutis, keli apkaliėliai, peiliai, galąstuvai, taip pat ir neaiškių fragmentų. Dalis geležinių bei bronzinių radinių pabuvoję ugnyje – žvangutis, susilydžiusi bronzinio papuošalo (?) detalė, vytinės antkaklės (?) fragmentas bei 2 geležinių dirbinių įkotės. Plote 7 taip pat aptikta daug keramikos – 461 šukė (2970 g). Visa keramika žiesta, ornamentuota horizontaliomis linijomis, bangelėmis bei įstrižomis įkartomis. Deja, kaip ir kituose plotuose, ji labai fragmentiška, apie puodų formą ar dydį nieko pasakyti negalima. Plote taip pat buvo daug gyvulių kaulų bei perdegusio molio gabaliukų.

Plotas 8 kastas 8 m į V ir 10 m į P nuo ploto 7. Jis taip pat 2x2 m dydžio. Kitaip, nei plote 7, čia įžemis pasiektas jau 30–40 cm gylyje. Tarp dirvožemio ir įžemio dar pastebimi kelių cm storio kultūrinio sluoksnio likučiai. Sluoksnis neištisas, labai sunykęs, pastebimas tik sienelės pjūvyje. Įžemyje išryškėjo 3 stulpavietės bei viena didesnė duobė. Plote aptikti 3 individualūs radiniai, iš kurių paminėtinas šešiakarolis auskaras (3:5 pav.). Šiame plote taip pat aptikta keliasdešimt neišraiškingų keramikos fragmentų.

Plotas 9 kastas sodybos kieme, šalia ūkinio pastato. Jis 2x5 m dydžio, ilgoji ašis pasukta 33° ŠR kryptimi. Šiame plote iškart po dirvožemiu atsidengė įžemis – molis. Rastos tik 7 neaiškios chronologijos keramikos šukelės.

Plotas 10 taip pat kastas sodybos kieme, 13 m į Š nuo ploto 9. Dirvožemis šiame plote kiek tamsesnis – tai sodybos kieme susiformavęs XX a. kultūrinis sluoksnis. Po dirvožemiu ir čia atsidengė įžemis (smėlis), kuriame išryškėjo viena duobė, pagal spalvą bei radinius greičiausiai vėlyva. Šis plotas vienintelis, kuriame rasta lipdytinės keramikos. Iš viso jos rasta 7 šukės – 1 ankstyva brūkšniuota, kitos vėlyvesnės – smulkios, neaiškios rūšies – arba lygiu, arba grublėtu paviršiumi. Be to, plote dar aptikta 13 žiestos keramikos šukių bei nemažai molio tinko. Molio tinkas skiriasi nuo kitur rasto – jame nesimato skeltinių lentų atspaudų, be to, jis iš raudonesnio molio, todėl galima spėti, kad tai su XX a. kultūriniu sluoksniu susiję radiniai. Lipdytinės keramikos kontekstas šiame plote neaiškus.

Plotas 11 buvo 2x2 m dydžio, kastas 7 m į R ir 8 m į Š nuo ploto 10, šalia sodybos esančiame sode. Po dirvožemiu iš karto pasiektas įžemis, nei objektų, nei archeologinių radinių neaptikta.

Plotas 12 kastas 26 m į R nuo ploto 9. Jis buvo 2x2 m dydžio. Po velėna iškart atsiden-

gė įžemis – molis. Plote aptikti 3 individualūs radiniai – neaiškios chronologijos geležinis strėlės antgalis, peilio fragmentas bei nenustatyto dirbinio fragmentas. Taip pat aptiktos 3 smulkios keramikos šukelės.

Plotas 13 – 2x2 m dydžio, kastas 26 m į R nuo ploto 12, ant neaukštos terasėlės krašto. Po dirvožemiu atsidengė su smėliu maišytos žemės sluoksnis. Įžemis pasiektas 30 cm gylyje V krašte, bei 1 m gylyje R. Plote aptikti 4 individualūs radiniai, tarp jų pusė smiltainio verpstuko. Iš masinės medžiagos aptikta apie 50 keramikos šukių bei keliasdešimt molio tinko gabalėlių.

Plotas 14 kastas 16 m į R nuo ploto 13, minėtos terasėlės apačioje. Jis taip pat 2x2 m dydžio. Šiame plote po dirvožemiu aptikti kultūrinio sluoksnio likučiai. Kultūrinis sluoksnis intensyvesnis buvo ploto Š dalyje, kur jo storis siekė iki 30 cm. P pusėje sluoksnis plonėja ir visai išnyksta. Plotas išsiskyrė itin gausiu geležies šlako kiekiu, jo aptikti 233 vienetai, tarp kurių buvo ir stambesnių gabalų, iš viso 6854 g. Keramikos aptikta taip pat nemažai, 139 šukės. Keramika būdinga XIII–XIV a. Aptikta 16 individualių radinių, tarp kurių vyrauja įvairūs geležies ruošiniai – nebaigti formuoti strypeliai, beformiai geležies gabalai. Taip pat paminėtinas stiklinės apyrankės fragmentas. Ši vieta greičiausiai susijusi su kalvystės amatu.

Plotas 15 buvo 2x2 m dydžio, kastas 28 m į P nuo ploto 11. Po dirvožemiu iš karto pasiektas įžemis – molis, nei objektų, nei archeologinių radinių neaptikta.

Iš viso tyrimų metu aptikti 173 individualūs radiniai. Taip pat surinkta gana daug masinės medžiagos – 1900 keramikos fragmentų (~12 kg), 360 gargažių (~12 kg), 1200 molio tinko gabalėlių (~11,5 kg), nemažai gyvulių kaulų. Beveik visi radiniai turėtų būti skiriami XIII–XIV a., nedidelė dalis vėlesni (glazūruota keramika). Tik pavieniai radiniai (titnaginis strėlės antgalis bei kelios lipdytinės keramikos šukės) yra ankstyvesni nei šis laikotarpis. Nė viename plote neaptikta stambesnių keramikos šukių, todėl datavimas išlieka kiek problemiškas. Pagal atskirus elementus (ornamentą, pakraštėlius) didelė dalis keramikos neabejotinai skiriama XIII–XIV a., tačiau ar tarp jos yra XV a. keramikos, nustatyti sudėtinga.

Tyrinėta teritorija saugoma kaip Lizdeikos piliakalnio papėdės gyvenvietė. Tačiau 2006 m., kaip ir ankstesnių metų tyrinėjimų rezultatai rodo, kad šios vertybės teritorijoje egzistuoja 2 skirtingi paminklai – piliakalnio papėdės gyvenvietė vertybės P dalyje, šalia piliakalnio (tyrinėta 1979 ir 2002 m.) bei viršutinis Kernavės viduramžių miestas, užimantis likusią vertybės dalį ir besitęsiantis į Š, ŠV ir V už jos ribų.

UPPER KERNAVĖ

The N part of the settlement at the foot of Lizdeika hill fort (Fig. 1) was excavated in 2006. 15 sections, with a total area of 410 m^2, were excavated: 2 larger sections (of 224 and 100 m^2) and 13 smaller sections (of 4–20 m^2). In the majority of the sections no cultural layer has survived; sterile soil and various objects were unearthed under the topsoil. Everywhere 13th–14th century materials predominated: thrown pottery, metal artefacts, animal bones, clay plaster, and slag. In all 173 individual finds were discovered: some of the more interesting are a portrait penny (*denarius*) of Jogaila, a groat of Wenceslaus IV of Prague, a bird-shaped pin (?) head, a

six bead earring, a fragment of a glass bracelet, etc (Fig. 3). Almost 2000 sherds of thrown pottery were collected but all of them are very small but no deposits were encountered. In sections 1 and 2 traces of log buildings; the remains of fences; storage pits; and postholes (Fig. 2) were discovered. In sections 3 and 14, finds connected with ferrous metallurgy predominated: slag and iron blanks. In sections 9–12 and 14 no cultural layer, objects, or finds were discovered except chance pottery sherds. The excavations in 2006 confirmed that the archaeological heritage being protected as a settlement at the foot of Lizdeika hill fort are the remains, which have survived in the N part, of the cultural layer from another site, i.e. the 13th–14th town of Upper Kernavė. The remains of this site remain outside the boundaries of the protected territory.

ŠEIMYNIŠKĖLIŲ PILIAKALNIO RYTINIS ŠLAITAS

Gintautas ZABIELA

2006 m. buvo tęsiami Šeimyniškėlių piliakalnio (Anykščių r., Anykščių sen.) (N55°32'44.6" E25°08'19.6") archeologiniai tyrinėjimai, pradėti dar 1990 m. (žr. *ATL 1990 ir 1991 metais*, V., 1992, t. I, p. 57–60; *ATL 1992 ir 1993 metais*, V., 1994, p. 90–94; *ATL 1994 ir 1995 metais*, V., 1996, p. 73–76; *ATL 1996 ir 1997 metais*, V., 1998, p. 115–119; *ATL 1998 ir 1999 metais*, V., 2000, p. 141–143; *ATL 2000 metais*, V., 2002, p. 47–49; *ATL 2001 metais*, V., 2002, p. 70–73; *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 49–52; *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 69–72; *ATL 2004 metais*, V., 2006, p. 62–63; *ATL 2005 metais*, V., 2006, p. 54–57, 259).

Šįkart tyrinėtas piliakalnio R šlaitas. Čia į aikštelę įstrižai kyla maždaug 2 m pločio keliukas, padarytas XX a. pirmoje pusėje tuometinio piliakalnio savininko J. Grimašausko. Siekiant išsiaiškinti sluoksnių stratigrafiją, keliuko vietoje, skersai jo buvo iškastas 5x2 m dydžio plotas 69, taip padarant šios šlaito dalies pjūvį.

Tyrinėtas plotas yra piliakalnio R šlaito vidurinėje dalyje, tad jo paviršius beveik tolygiai per 2 m nuolaidėja į ŠR pusę. Po velėna visame plote aptiktas 35–90 cm storio pilkas molingas dirvožemis – buvęs armuo ir į šlaitą nuo aukščiau esančių vietų suartas sluoksnis su paskirais smulkiais molio tinko gabalėliais. Ploto PV dalyje 40 cm gylyje pasiektas į šlaitą supilto rudo molio sluoksnis, kuriame 50 cm gylyje rastas vienintelis tyrinėjimų metu aptiktas archeologinis radinys – geležinė trapecinė 3 cm ilgio, 0,8–1,2 cm pločio, 0,3 cm storio įkotė. Po rudu moliu esančiame gelsvai rusvo priesmėlio sluoksnyje, ży-

1 pav. Akmenų grindinys plote 69 iš ŠV pusės. *G. Zabielos nuotr.*
Fig. 1. The stone paving in section 69 from the NW